

Wettelijke gelijkheid voor alle rassen voor zoover met eigen gesteldheid van elk ras is overeen te brengen.

Democratisering van den Volksraad en van de vertegenwoordigende lichamen in Suriname en Curaçao, en uitbreiding hunner bevoegdheden.

Wettelijke waarborgen voor een ongestoord verenigingsleven.

Sterke uitbreiding van het onderwijs.

Invoering van een moderne arbeidswetgeving.

Krachtige bevordering der volksgezondheid.

Beperking van aanmaak en verkoop van opium om geleidelijk tot een algemeen opiumverbod te komen.

Wettelijk verbod van het gebruik van alcoholhoudende dranken voor de niet-Europeesche bevolking.

Gou vernements-exploitatie der natuurlijke rijkdommen des lands.

Sterk progressieve winstbelasting.

Krachtige bevordering van het inheemsche bedrijfsleven.

SOCIALISTISCHE PARTIJ.

Bestuur: W. Havers, 1ste Voorzitter, Regentesselaan 362, Den Haag; C. de Soet, 2de Voorzitter; H. Kolthek, 1ste Secretaris, Lijsterbesstraat 97, Den Haag; Joh. Meisner, 2de Secretaris; H. van Raam, 1ste Penningmeester, J. J. Cremerplein 32huis, Amsterdam; P. H. Meijer, 2de penningmeester; H. Kolthek Jr., J. Rut, Commissarissen.

Beginselverklaring.

De volgende beginselverklaring is in de algemeene vergadering van 4 Maart 1918 door de Socialistische Partij aangenomen:

De Socialistische Partij (S. P.) constateert:

1e. dat in de tegenwoordige samenleving groote maatschappelijke ongelijkheid tusschen de menschen bestaat, onafhankelijk van hun willen en kunnen; dat zich materiele een geestelijke ellende openbaart naast weelde en overvloed op elk gebied;

2e. dat die maatschappelijke ongelijkheid het noodzakelijk gevolg is van de tegenwoordige inrichting der menschelijke samenleving, alsmede van de grondslagen, waarop zij berust;

3e. dat de oorsprong dezer ongelijkheid gezocht moet worden in het privaateigendom van de voortbrengingsmiddelen, waardoor de groote meerderheid der menschen, de arbeidende klasse, gedwongen is in loonarbeid de goederen en rijkdommen der maatschappij voort te brengen, of hare voortbrenging mogelijk te maken, terwijl een kleine minderheid, de bezittende klasse, daarover kan beschikken;

4e. dat door dien loonarbeid de arbeidende klasse, waartoe allen behooren, die door het verkoopen van hun arbeidskracht in hun onderhoud moeten voorzien, onverschillig of die arbeidskracht van geestelijken of stoffelijken aard is, wordt gedoemd tot economische en politieke onderworpenheid, de bezittende klasse onttaardt en tot gewetenloosheid vervalt, terwijl de geheele menschheid erdoor vervalt tot karakterloosheid;

5e. dat de maatschappij zoodanig moet worden hervormd, dat daaruit de groepen met verschillende en tegengestelde belangen verdwijnen, om plaats te maken voor één enkele gemeenschap, waarvan alle leden gelijkelijk belang hebben bij elkanders welvaart en gelijkberechtigtheid;

6e. dat daarvoor noodig is, dat de voortbrengingsmiddelen tot gemeenschappelijk bezit worden gemaakt en op systematische wijze worden aangewend in het algemeen belang;

7e. dat in den strijd, die daarvoor noodzakelijk moet worden gevoerd, de arbeidende klasse zich tot een zelfstandige economische, politieke, geestelijke en

ethische macht moet vormen, ten einde op elk gebied tegen de bezittende klasse te kunnen strijden, omdat de geschiedenis bewijst, dat nog nooit een heerschende klasse vrijwillig afstand van hare macht heeft gedaan;

8e. dat in dien strijd de hervormingen en verbeteringen van den toestand der arbeidende klasse, bij handhaving van het privaat-eigendom van de voortbrengingsmiddelen, slechts van tijdelijke waarde zijn en alleen aanvaard kunnen worden als middelen om de arbeidende klasse strijdvaardiger te maken;

9e. dat de arbeidende klasse zich in dien strijd moet bedienen van alle middelen, welke aan de bereiking van haar doel bevorderlijk kunnen zijn, doch dat die strijd allereerst is een economische, waaraan de strijd om politieke rechten ondergeschikt is, omdat de politieke macht eener maatschappelijke klasse in wezen nooit iets anders is dan een afspiegeling van hare economische en geestelijke macht;

10e. dat in dezen strijd van de arbeidende klasse de arbeiders der geheele wereld zich solidair moeten gevoelen.

Verkiezingsprogram,

zooals het is herzien en vastgesteld door het congres te Amsterdam.

1. Gelijkgerechtigdheid van mannen en vrouwen.
2. Afschaffing van het koningschap; instelling van een republikeinschen regeeringsvorm; democratisering van alle openbare bestuurslichamen en de rechtspraak; invoering van het Volksreferendum.
3. Afschaffing van de geheime diplomatie; openbaarheid van buitenlandsche politiek; tractaatrecht bij de volksvertegenwoordiging; beslechtning van internationale geschillen door scheidsrechtspraak; deelname aan een bond van naties.
4. Afschaffing van leger en vloot; vrijstelling van elken militairen dienst van allen die daartegen principieele bezwaren hebben.
5. Indië los van Holland.
6. Scheiding van Kerk en Staat.
7. Afschaffing van alle indirecte belastingen; stricte handhaving van het vrijhandelsstelsel.
8. Bevordering door den Staat van goedkope en veelvuldige productie en transport van artikelen van algemeen belang, met zooveel mogelijk vermindering van staatsexploïtatie.
9. Vrijstelling van directe belastingen beneden een bij de wet te bepalen minimum-inkomen, belangrijk hooger dan het bestaande; sterke progressieve belasting op inkomen boven het vrijgestelde minimum.
10. Verhooging der successiebelasting en invoering van staatserfrecht in de derde en volgende liniën, als overgangsmaatregel tot algemeen staatserfrecht, ter verkrijging van de middelen voor de verwezenlijking van het in 8 omschrevene.
11. Kostelooze toegang tot alle onderwijsinrichtingen, met toekenning van financieelen steun wegens derving van loon boven den 16-jarigen leeftijd, en beneden een door de wet te bepalen welstandsgrens van ouders of voogden.
12. Uitbreiding van den leerplichtigen leeftijd tot 16 jaar, met verstrekking van leermiddelen en, desverlangd, van voeding en kleding.
13. Erkenning van de vakverenigingen als gelijkgerechtigde partij bij het vaststellen der arbeidsvoorwaarden en het oplossen van geschillen in openbare en semi-openbare bedrijven en industrieën.
14. Invoering van den 8-urigen arbeidsdag voor alle arbeiders en van de gemiddelde 45-urige werkweek.
15. Afschaffing van de huisindustrie en van nachtarbeid in alle bedrijven, waarin dit laatste technisch mogelijk is.
16. Verbod van nachtarbeid voor jeugdige arbeiders tot 18 jaar en voor vrouwen.
17. Verbod van arbeid in loondienst voor kinderen beneden 16 jaar.
18. Uitbreiding van sociale wetgeving, wettelijke regeling van een doeltreffende

moederschapszorg; ruime invaliditeits-, ziekte-, ouderdoms- en werkloozenzorg; strengere voorschriften ten opzichte van veiligheid en hygiëne.

19. Bijzondere zorg voor de werklozen in tijden van economische crisis, allereerst door het verschaffen van productieven arbeid tegen het geldende loon.

20. Intrekking der stakingswetten van 1903.

21. Krachtige bestrijding van drankgebruik.

STAATKUNDIG GEREFORMEERDE PARTIJ.

Hoofdbestuur: G. H. Kersten, te Ierseke; J. v. d. Vegt, te Harderwijk; L. Hoekman, te 's-Gravenpolder; H. Kieviet, te Veenendaal; P. v. d. Meulen, te Kampen; P. J. Lamoré, te Borssele; Joh. de Kok, te's Heer Arendskerke; D. Barth, te Werkendam; J. Vreugdenhil, te Borssele.

Program.

Art. 1. De Staatkundig-Gereformeerde-Partij staat voor de regeering van het volk geheel op den grondslag van de in de Heilige Schrift geopenbaarde ordening Gods.

Art. 2. De S.-G.-Partij stelt zich ten doel, de beginselen van Gods Woord op staatkundig terrein tot meerdere erkenning te brengen in den lande. Haar streven is niet zoozeer gericht op een meerderheid van kiezers als wel op de handhaving en doorwerking van de beginselen, door haar beledenen, waarvan haar Program een korte samenvatting vormt.

Art. 3. De overheid regeert bij de gratie Gods. Zij ontleent dus haar gezag niet en kan dat ook nimmer ontleenen aan het volk.

Art. 4. De overheid zal ook in haar ambt naar Gods wet geoordeeld worden en heeft dus voor naleving van deze wet zorg te dragen. Daarom is zij geroepen

a. strafbaar te stellen de ontheiliging van Gods Naam en dag;

b. den eed te eischen;

c. tegen te gaan het misbruik van sterken drank;

d. te waken voor de openbare zedelijkheid op wegen en in publieke gebouwen;

e. de Staatsloterij zonder eenigen overgang af te schaffen;

f. in alle samenkomsten te verbieden het verbreiden van beginselen, die de eere Gods en het gezag der overheid aanranden.

Art. 5. Uit wetgeving en bestuur verwijdere de Overheid alles wat de prediking van het Evangelie belemmert of krenkt; zij beschermte de Kerke Christi en behandelde haar naar haar eigen rechten, waarin de kerk wel is onderscheiden van alle vereeniging.

Art. 6. De rechtspraak geschiede naar de beginselen, gebouwd op het in de H. S. geopenbaarde recht des Heeren. De overheid draagt het zwaard niet vergeefs. Zij is van God geroepen het kwaad te straffen, opdat het geschonden recht worde hersteld. Dit geschonden recht vordert rechtvaardige maar ook rechtmatige straffen; dien overeenkomstig roept het recht tot weder-invoering van de doodstraf.

Art. 7. De verzorging der armen behoort niet tot het werk der overheid. Wel heeft zij te helpen tot het verwerven van een behoorlijk bestaan en te beschermen die deelen en standen van ons volk, die dreigen in den maatschappelijken strijd te bezwijken. Doch armenzorg blijve aan kerkelijke en particuliere instellingen overgelaten. De overheid late die instellingen geheel vrij haar arbeid zelf te regelen en grijpe in die regeling dan ook nimmer in.

Art. 8. Op de overheid rust de zorg voor de openbare gezondheid van het volk; zoo verhindere zij de verontreiniging van het water en den openbaren weg en van den dampkring; zij hoede tegen uitbreiding van besmettelijke ziekten, wanneer en waar die voorkomen, met zulke middelen als tegen het Woord Gods niet strijden (afzondering, ontsmetting); zij dwinge echter niet tot een kunst-